

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Θέμα Α

Ο συντάκτης του κειμένου αναφέρεται σε μία σειρά αρνητικών φαινομένων που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Αρχικά, υποστηρίζει ότι η πανδημία επέτεινε την οικονομική αβεβαιότητα, γεγονός που οξύνθηκε από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Στη συνέχεια, τονίζει πως η κλιματική αλλαγή είναι κυρίαρχο θέμα με ορατές συνέπειές της την αύξηση των θερμοκρασιών στην Ευρώπη, την απειλή ξηρασίας, αλλά και τον κίνδυνο πυρκαγιών. Τέλος, σημειώνει πως όλα τα παραπάνω αποτελούν αποτελέσματα της εκμετάλλευσης και της ρύπανσης του περιβάλλοντος, στοιχεία που θα έχουν επιπτώσεις στην ανθρώπινη ζωή, αλλά και στην ικανότητα αντιμετώπισής τους.

(88 λέξεις)

Θέμα Β

Β.1. α.

- α. Λάθος
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

β.

Τα δύο κείμενα συνομιλούν μεταξύ τους, καθώς αναφέρονται εξίσου στις επιπτώσεις που έχει η ανθρώπινη δραστηριότητα στο περιβάλλον και, συνολικά, στην ανθρώπινη ζωή. Η διαφορά τους βρίσκεται στο γεγονός πως το πρώτο κείμενο πραγματεύεται τις συνέπειες σε μία σειρά από τομείς και σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ το δεύτερο στα αρνητικά επακόλουθα στο περιβάλλον σε εθνικό. Πιο συγκεκριμένα, ο συντάκτης του Κειμένου 1 θεωρεί ότι η κακή χρήση των πόρων του πλανήτη αποτελεί τη βασική αιτία («Οι περισσότερες παγκόσμιες κρίσεις οφείλονται σε μια και μόνη βασική αιτία: τη μη βιώσιμη χρήση των πόρων του πλανήτη») για όλες τις κρίσεις που απειλούν τον πλανήτη, όπως η

πανδημία, ο πόλεμος στην Ουκρανία, η κλιματική αλλαγή και η ενεργειακή κρίση. Ο συντάκτης του Κειμένου 2 από την άλλη επικεντρώνεται στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που παρατηρούνται στην Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα στην Αττική («Αυτό που συμβαίνει στην Αττική απ' άκρη σε άκρη είναι μια πολιτισμική βαρβαρότητα και ένας βαθύτατος κυνισμός που πηγάζει από την εγωκεντρική θεώρηση της ζωής.»).

(118 λέξεις)

B.2. α.

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο συντάκτης του κειμένου χρησιμοποιεί **ασύνδετο σχήμα**.

Το ασύνδετο σχήμα χρησιμοποιείται για την **πυκνή και σύντομη απόδοση νοημάτων**. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, με την απαρίθμηση των επιπτώσεων από τον πόλεμο στην Ουκρανία («προκάλεσε τον εκτοπισμό εκατομμυρίων ανθρώπων, των απώλεια ανθρώπινων ζωών, περιβαλλοντική ρύπανση και την καταστροφή βασικών υποδομών.») ο συγγραφέας θέλει να δείξει **την ιδιαίτερα αρνητική κατάσταση που έχει δημιουργήσει ο πόλεμος σε όλους τους τομείς**, να τονίσει το μέγεθος της «ανθρωπιστικής κρίσης» όπως αναφέρει στην τελευταία πρόταση της παραγράφου.

β.

- «Η τρέχουσα ενεργειακή κρίση στην Ευρώπη είναι διττή: Οι τιμές της ενέργειας παρουσίασαν δραματική αύξηση και η Ευρώπη είναι πλέον αντιμετώπιη με περιορισμένη παροχή ενέργειας κατά τους επικείμενους χειμερινούς μήνες.»

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα η **άνω και κάτω τελεία** λειτουργεί **επεξηγηματικά**. Πιο συγκεκριμένα, ό,τι ακολουθεί μετά την άνω και κάτω τελεία («οι τιμές της ενέργειας παρουσίασαν ... χειμερινούς μήνες») επεξηγεί την άποψη πως η «η τρέχουσα ενεργειακή κρίση στην Ευρώπη είναι διττή».

- «Όμως, καθώς μας ταλανίζουν οι πολλαπλές αυτές κρίσεις—οι ελλείψεις ενέργειας, τα ακραία καιρικά φαινόμενα ή η αύξηση του πληθωρισμού—δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να δράσουμε, και μάλιστα να δράσουμε επειγόντως.»

Η **διπλή παύλα** μπορεί να λειτουργήσει και ως προσθήκη και ως επεξήγηση. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα λειτουργεί ως **επεξήγηση**. Πιο συγκεκριμένα μέσα στη διπλή παύλα παρατίθενται σημαντικές και όχι δευτερεύουσες πληροφορίες («οι ελλείψεις ενέργειας, τα ακραία καιρικά

φαινόμενα ή η αύξηση του πληθωρισμού»), προκειμένου να εξηγήσει ο συντάκτης του κειμένου σε ποιες πολλαπλές κρίσεις αναφέρεται.

B.3.

α. *«Και μάλλον, ως κοινωνία, η ελληνική παίρνει μηδέν ανάμεσα στις προηγμένες χώρες σε ό,τι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος. Και προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να υπάρχει όταν προηγείται αγάπη για το περιβάλλον.»*

β.

Η σύνταξη στην πρώτη πρόταση είναι ενεργητική.

Κατά τη μετατροπή της σε παθητική σύνταξη θα γίνει:

«Από τους περισσότερους Έλληνες προτιμάται ένας τσιμεντωμένος διάδρομος στην αυλή τους, παρά ένα δέντρο και μάλιστα φυλλοβόλο.»

Ο συντάκτης επιλέγει να χρησιμοποιήσει ενεργητική σύνταξη, προκειμένου να δώσει έμφαση στο υποκείμενο της ενέργειας, που – στην προκειμένη περίπτωση – είναι οι περισσότεροι Έλληνες με την προτίμησή τους στον τσιμεντένιο διάδρομο στην αυλή τους και όχι σε ένα δέντρο.

Η σύνταξη στη δεύτερη πρόταση είναι παθητική.

Κατά τη μετατροπή της σε ενεργητική σύνταξη θα γίνει:

«Αυτή η απλή, καθημερινή αλήθεια, ας δούμε πώς μπορεί να οργανώσει ένα πρόγραμμα διαπαιδαγώγησης.»

Ο συντάκτης επιλέγει να χρησιμοποιήσει παθητική σύνταξη, προκειμένου να δώσει έμφαση στην ενέργεια, που – στην προκειμένη περίπτωση – είναι η οργάνωση ενός προγράμματος διαπαιδαγώγησης.

Θέμα Γ

Το βασικό θέμα του ποιήματος είναι η αγωνιώδης προσπάθεια του σύγχρονου ανθρώπου να προστατεύσει το περιβάλλον, τον ίδιο τον πλανήτη Γη. Η συνεχής χρήση της επανάληψης της Προστακτικής («Μη μου σκοτώσετε το νερό./Μη μου σκοτώσετε τα δέντρα./Μη μου ξεσκίσετε αυτές τις θείες σελίδες/ Μη μου σκοτώσετε της γης το ποίημα!») το ποιητικό υποκείμενο δείχνει τις απεγνωσμένες προσπάθειές του να προστατευθούν

τα δέντρα, το νερό, το περιβάλλον συνολικότερα. Η πρότασή του («ανάβοντας ψηλότερα απ' όλα, πάνω απ' το έτοιμο βάραθρο, το άστρο») είναι μία **μεταφορά**, προκειμένου να κυριαρχήσει η αγάπη, η ελπίδα απέναντι στην καταστροφική πορεία του ανθρώπου πάνω στη Γη. Τέλος, η χρήση **β' πληθυντικού ρηματικού προσώπου** («σκοτώσετε», «ξεσκίστε») δείχνει ότι αποδέκτης του ποιητικού υποκειμένου είναι οι ιθύνοντες του κόσμου, όπως οι κυβερνήσεις, οι αρμόδιοι φορείς, οι εταιρείες, αλλά και ο κάθε άνθρωπος ξεχωριστά, τους οποίους καλεί να σταματήσουν τις καταστροφικές τους πολιτικές και ενέργειες και να προστατέψουν το περιβάλλον.

Οι παρακλήσεις που διατυπώνει ο Νικηφόρος Βρεττάκος στο ποίημά του με βρίσκουν σύμφωνο/η. Θα καλούσα τις ηγεσίες των μεγάλων χωρών, αλλά και των εταιρειών, να λάβουν μία σειρά από μέτρα που θα βελτίωναν την κατάσταση. Ταυτόχρονα, θα προέτρεπα και τους συνανθρώπους μου να αποκτήσουν μία ενεργητικότερη στάση στην προστασία του περιβάλλοντος.

(200 λέξεις)

Θέμα Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου

Ρηματικά πρόσωπα: γ' ενικό και πληθυντικό

Αφορμή: η άποψη που διατυπώνει στο Κείμενο 1 ο εκτελεστικός διευθυντής του ΕΟΠ

Τίτλος: Ο πλανήτης Γη εκπέμπει SOS – Υπάρχει ελπίδα;

Πρόλογος

Η άποψη που διατυπώνει ο εκτελεστικός διευθυντής του ΕΟΠ σχετικά με το γεγονός ότι οι περισσότερες παγκόσμιες κρίσεις οφείλονται στην κακή χρήση των πόρων του πλανήτη, δίνει τροφή για σκέψη στον καθένα, να αναρωτηθεί για τις συνέπειες που έχουν στο περιβάλλον οι πράξεις του ανθρώπου. Ταυτόχρονα, όμως, αναδεικνύεται η μεγάλη σημασία που έχει η απόκτηση της περιβαλλοντικής αγωγής, ειδικά για τους νέους ανθρώπους.

Κύριο μέρος

Ζητούμενο 1^ο

(σ.σ.: η δημιουργική αξιοποίηση των Κειμένων 1 και 2 στην οποία αναφέρεται η εκφώνηση, σημαίνει ότι πρέπει **ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ** να αντληθούν πληροφορίες από τα κείμενα αναφοράς).

Αξιοποίηση πληροφοριών από τα κείμενα αναφοράς

- Η κλιματική αλλαγή και ο αναμενόμενος αντίκτυπός της σε όλες τις πτυχές της ανθρώπινης ζωής, με την ξηρασία και τις πυρκαγιές να αποτελούν άμεσα αποτελέσματά της.
- Οικοσυστήματα διατρέχουν κινδύνους, ενώ πολλά είδη ζωής απειλούνται με εξαφάνιση.
- Ο πόλεμος στην Ουκρανία – και γενικότερα οι πολεμικές αναμετρήσεις – εκτός από το γεγονός ότι αποτελούν ανθρώπινη παρέμβαση, προκαλούν απώλεια ανθρώπινων ζωών, περιβαλλοντική ρύπανση και την καταστροφή βασικών υποδομών.
- Η τρέχουσα ενεργειακή κρίση στην Ευρώπη.
- Η καταστροφή των δασών στην περιοχή της Αττικής.

Πληροφορίες από τους υποψήφιους

- Εκπομπή ρύπων και συνολικότερη ρύπανση του περιβάλλοντος.
- Εξάντληση των πόρων του πλανήτη.
- Εμφάνιση νέων ασθενειών, ενώ επανέρχονται παλαιότερα νοσήματα που είχαν αντιμετωπιστεί από την επιστήμη.
- Η χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας δημιουργεί περισσότερα προβλήματα στο περιβάλλον από ό,τι – υποτίθεται – προσφέρει.
- Στο όνομα του κέρδους εκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό.

Ζητούμενο 2^ο

Η περιβαλλοντική αγωγή:

- Συμβάλλει στην ενημέρωση και στην ευαισθητοποίηση των νέων ως προϋπόθεση για την αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος.
- Βοηθά στη διερεύνηση των βαθύτερων αιτιών, των πραγματικών ενόχων.
- Καλλιεργεί στάση ζωής που θέτει τον άνθρωπο στο επίκεντρο και προωθεί τη βελτίωση της ποιότητας της ανθρώπινης ζωής.
- Ενισχύει την ερευνητική διάθεση, αλλά και τη δημιουργική και κριτική σκέψη του ανθρώπου.

Επίλογος

Η επιβάρυνση του περιβάλλοντος και οι τρόποι αντιμετώπισης αυτού του οξυμένου προβλήματος είναι στοιχεία που απασχολούν ολοένα και περισσότερους νέους. Η ελπίδα βρίσκεται στην ευαισθητοποίηση και στην ενεργοποίησή τους στην κατεύθυνση να συνυπάρχει ο άνθρωπος αρμονικά τόσο με τον διπλανό του όσο και με το περιβάλλον. Μόνο έτσι ο πλανήτης Γη θα βρει ξανά τη χαμένη του αίγλη.